

Linköpings universitet
Rektor
581 83 Linköping

Juridiska avdelningen
Teresa Edelman
BESLUT

2005-02-15
Reg.nr 31-4463-04

Antagning till forskarutbildning i företagsekonomi vid Linköpings universitet

Anmälan

N N har i en anmälan till Högskoleverket ifrågasatt Linköpings universitets (LiU) förfarande i samband med hans ansökan om antagning till forskarutbildning i företagsekonomi vid universitetet och anfört i huvudsak följande.

Under sommaren 2003 hade han flera diskussioner med professor Magnus Klofsten angående doktorandutbildningen. Det har därefter skrivits ett avtal om forskarutbildning mellan honom, professor Magnus Klofsten och institutionens prefekt Magnus Holmström. Magnus Klofsten försäkrade att kontraktet var i överensstämmelse med de regler som gäller för antagning av doktorander. Med denna försäkran har han som VD avvecklat ett kommunalägt företag i IT-branchen i Köping och flyttat till Linköping i början av år 2004. Han litade helt på avtalet. Universitetets företrädare förklarade för honom att föredragningen av detta ärende i antagningskommittén bara var en formsak. På försommaren 2004 informerades han dock om att universitetets jurister hade ogillat hans ansökan. Detta kom som en svår chock för honom. I maj 2004 träffade han Magnus Klofsten som förklarade att han skulle kunna arbeta som ”skuggdoktorand” samtidigt som man skulle bereda plats för honom som mentor/managementledare på universitetet. Detta skulle bli aktuellt i oktober 2004. Han beslöt att avvakta denna möjlighet. Efter drygt åtta månaders väntan har han trots flera förfrågningar dock inte fått något besked.

Till anmälan har fogats det återopade avtalet benämnt ”Avtal om forskarutbildning”.

Utredning

Universitetets yttrande

Högskoleverket har anmodat universitetet att yttra sig över anmälan. Universitetet har, genom chefsjuristen, anfört i huvudsak, följande.

BESLUT

2005-02-15

Reg.nr 31-4463-04

Sid 2

Vid ekonomiska institutionen (EKI) är antagningsbesluten normalt delegerade till EKI:s styrelse. Ansvarig fakultetsnämnd i förevarande fall är tekniska fakultetsnämnden – styrelsen för Linköpings Tekniska Högskola. Utgångspunkten vid beslut om antagning grundad på andra former av studiefinansiering än doktorandanställning eller utbildningsbidrag är att villkoren så långt som möjligt kan avtalsfästas mellan berörd institution och finansiär. Först och främst ligger det i såväl doktorandens som LiU:s intresse av att goda och förutsägbara villkor skapas för ett genomförande av forskarutbildningen. Grundläggande osäkerhet om finansieringen, dess pålitlighet och uthållighet måste så långt som möjligt undanröjas. LiU och berörd fakultetsnämnd har också ett särskilt intresse av hållbara underlag för sina forskarutbildningsåtaganden. Avtal av förevarande slag – villkorade av vederbörliga antagningsbeslut – tecknas med bindande verkan av universitetet genom dess universitetsdirektör eller dennes ersättare jämte prefekten för berörd institution. I ärendet kan konstateras att N N med sin bakgrund och sina tidigare kontakter med LiU måste anses vara väl insatt i de villkor som gäller för doktorandantagning. Det av EKI upprättade avtalet är visserligen mindre väl utformat men är för sin giltighet beroende dels av universitetsdirektörens undertecknande, dels av att beslut om antagning fattas på ett behörigt sätt. Avtalet har dock inte accepterats av Linköpings universitet eftersom finansieringsförutsättningarna inte var godtagbara i föreliggande fall.

Till universitetets yttrande har fogats yttrande från prefekten vid EKI, Magnus Holmström och professorn Magnus Klofsten. I yttrandet uppges bl.a. att diskussioner om att vara ”skuggdoktorand”, med innebörden att skriva avhandling utan att vara formellt antagen till forskarutbildningen, enbart har förts i form av hypotetiska resonemang med utgångspunkt från en negativ finansiell situation på institutionen. N N är, enligt yttrandet, inlagd i universitetets register över mentorer och managementledare men universitetet har hittills inte behövt använda hans tjänster.

N N har lämnat synpunkter på universitetets yttrande. Han uppger att universitetet har invaggat honom i förhoppningar som inte infriats och kräver att få påbörja sin forskarutbildning i enlighet med avtalet.

Högskoleverkets bedömning

En av Högskoleverkets uppgifter är att se till att lärosätena följer de regler som gäller på högskoleområdet. Högskoleverket kan dock inte överpröva lärosätenas beslut. Vissa av lärosätenas beslut kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. I 12 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100) anges vilka av lärosätenas beslut som kan överklagas.

Av 9 kap. 1 § högskoleförordningen framgår att till forskarutbildning får endast antas så många doktorander som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 3 §. I 9 kap. 2 § högskoleförordningen anges antagningsvillkor såsom grundläggande och särskild behörighet samt förmåga att klara utbildningen. I 9 kap. 3 §

BESLUT

2005-02-15

Reg.nr 31-4463-04

Sid 3

högskoleförordningen anges att fakultetsnämnden får till forskarutbildning bara anta sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Fakultetsnämnden får dock, enligt bestämmelsen, anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen.

I 9 kap. 7 § högskoleförordningen anges att frågor om antagning avgörs av högskolan. Högskolans beslut som gäller antagning till forskarutbildning tillhör inte de beslut som kan överklagas.

Av universitetets svar framgår att vid beslut om antagning med annan form av studiefinansiering än doktorandanställning eller utbildningsbidrag träffas avtal mellan berörd institution och finansiär och att detta görs i syfte att säkra studiefinansieringen.

I det i ärendet aktuella avtalet regleras uppläggningsen av N Ns forskarutbildning. Beträffande finansieringen anges att doktorandarbetet ”kommer till fullo att på egen hand finansieras av N N vilket innebär att det inte finns några krav på doktorandfinansiering från LiU-EKI”. I avtalet finns dock ingen uppgift om att avtalet gäller under förutsättning att N N antas till forskarutbildningen.

Högskoleverket har inget att invända mot att universitetet försöker skaffa sig ett bra underlag för bedömning om studiefinansiering och att universitetet även vidtar praktiska åtgärder för att säkra studiefinansieringen under hela utbildningstiden. Högskoleverket anser dock att det i ärendet föreliggande avtalet, på grund av sin utformning, har kunnat vilseleda N N till att utgå ifrån att själva antagningsbeslutet endast är en ”formsak”. Högskoleverket ställer sig kritiskt till ett sådant antagningsförfarande och förutsätter att universitetet ser över sina rutiner.

Övriga i ärendet berörda frågor finner Högskoleverket inte tillräckliga skäl att utreda vidare.

På Högskoleverkets vägnar

Annica Lindblom

Chefsjurist

Teresa Edelman

Verksjurist

Kopia till

N N